СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVI. Ч. 116. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 20-го ТРАВНЯ 1948. — No. 116. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MAY 20, 1948. VOL. LVI.

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. — Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

ТРЕБА БУДЕ ПРИЙМАТИ СКИТАЛЬНИКІВ ДО СВОЇХ МЕШКАНЬ

Ню Йорк, 18 травня. — Герман Т. Стичман, стейтовий комісар мешкань, відбувши конференцію у стейтовім будинку в справі приміщення ново прибуваючих імігрантів зі скитальщини в Европі, виявив, що він починає вести кампанію під закликом: „Відступіть частину своїх мешкань для скитальників!" Він пригадав, що в Ню Йорку нема тепер мешкань до винайму й тому треба буде відкликатися до громадян, щоб вони прийшли з допомогу зделпасованим особам, коли вони почнуть приїздити в Америку на підставі нового іміграційного закону. Він надіється, що закон перейде в конгресі впродовж тижня для допущення 200,000 нових імігрантів. Він теж каже, що на доручення губернатора Дюї треба буде найти в стейті Ню Йорк приміщення й працю для одної десятини нових імігрантів, тобто для 20,000 осіб. У першу чергу потребують нових робітників фармері, потім кравецькі підприємства, готелі, а велике число домашньої прислуги все найде працю. Спеціяльна конференція для підшукання мешкань відбудеться в днях 2—4 червня в готелі Пенсилвенія при співучасти посадників з Бофало, Сиракюз і Ютика під опікою Інституту для Студій над Приміщенням.

Є ВИГЛЯДИ НА ПРИНЯТТЯ БИЛУ МУНДТА В ПАЛАТІ.

Вашингтон.— Палата репрезентантів виявила велике обурення проти комуністичних затій у такий спосіб, що просто закричала всі спроби деяких конґресменів, щоб поробити злагіднюючі поправки до законопроєкту Мундта, який має на цілі обмежити свободу комуністів. У суботу минулого тижня при поіменнім голосуванні палата 296 голосами проти 40 рішила взяти під дискусію бил Мундта і меншебільше в такій пропорції заявилася тепер проти всяких поправок. Коли б бил перейшов в палаті сьогодні, його негайно відошлють до сенату, одначе нема надії, щоб сенат теж з таким поспіхом ухвалив цей законопроєкт.

АТОМОВИХ ЗНАВЦІВ ВІДПРАВЛЯТЬ З РОБОТИ ЯК ПІДОЗРІЛИХ.

Овк Ридж, у стейті Тенесі. — Рада Провірки Льояльности науковців, які працюють в лябораторіях атомової енерґії завісила двох з них в дальшій праці, а трьох інших покликала на допити. Їм закидують прихильність до комунізму на підставі доносів, яких комісія не хоче виявити.

ЛИШЕ АМЕРИКАНЦІ БРАЛИ УЧАСТЬ В НОВИХ ДОСВІДАХ З АТОМОВОЮ СИЛОЮ.

Гонолюлю. — Недавні досвіди з атомовою силою коло острова Еніветок відбувалися на такий лад, наче б це було в науковій лябораторії, як це виявили деякі члени групи, що має назву „Джойнт Таск Форс Севен". Вони щойно вернулися з Еніветок і обговорювали дуже обережно висліди з експериментів. Вони виявили, що не було тепер скидання бомби з літака; що не було ніякого представника при цьому крім американців; і що останні досвіди були цілком відмінні від досвідів на Бікіні. Одначе вони признали, що зроблено вжиток з бомби і вона оправдала їх сподівання.

ПЕРЕГОВОРИ В СПРАВІ НАЛАДНАННЯ ВУГІЛЬНОГО ПИТАННЯ В НЕБЕЗПЕЦІ

Вашингтон. — Спільна конференція між представниками шахт мягкого вугілля і майнерською юнією велися у вівторок серед такого настрою, що мали покінчитися невдачею вже в самих початках. Щоб не допустити до повної невдачі, наради перервано до середи ранку. Спір зайшов за допущення на наради представника власників копалень, Джозефа Муді, проти якого юнія заклала протест. В конференції беруть участь 400 підприємців і майнерів. Теперішній контракт вигасає з днем 30. червня, після чого може вибухнути страйк, якщо б не прийшло до заключення нового контракту.

На домагання уряду федеральний суддя Ґолдсборо звільнив Джана Л. Луїса і майнерську юнію від цивільної відповідальности за недавню погорду суду. Уряд подав до цього такий арґумент, що небезпека страйку минула.

НЕДАВНІ РОСІЙСЬКІ ПРАВОСЛАВНІ ЄПИСКОПИ ТЕПЕР УЖЕ „ГРЕЦЬКІ".

Ню Йорк. — З нагоди 50-ліття висвячення на діякона, вшанували російські церковні й світські установи свого архиєпископа Теофіля. У газетнім звідомленні про різні церемонії названо його „Архиєпископом Сан Франсиска і Митрополитом Російської Греко-Католицької Православної Церкви Північної Америки". У нагоновку над новинкою зазначено, що це були „церемонії для грецького прелата". Після Богослужби в церкві відбувся обід в готелі Плаза. Архиєпископ Теофіль відбув теологічні студії в київській духовній семинарії, а до Америки приїхав в 1896 р. як священик до російської православної церкви в Сан Франсиско. Він не піддався московському Патріярхові Олексієві і проголосив незалежність Рос. Православної Церкви в Америці.

ФОТОГРАФІЯ ЗА ЧОТИРИ СЕКУНДИ.

Шікаґо. — Век-Лі корпорація винайшла фотографічну камеру, при допомозі якої можможна зладити готову світлину впродовж 4 секунд. Фільма в камері є движима на лад театральної фільми. Вона стане в пригоді при фотографуванні нутра людського тіла проміннями Х („Ікс"-„Екс").

ІТАЛІЙЦІ ІНТЕРНУВАЛИ 11 ЛІТАКІВ.

Рим, 19. травня. — В останніх днях італійські власті змусили приземнитися та інтернували 11 літаків з різних західно-европейських країн, що не мали відповідної документації. Вважаються, що літаки були в дорозі до Палестини, хоча їх військова вартість дуже сумнівна.

Америка дає відправу Сталінові, хоч признає можливість переговорів

Вашингтон, 18. травня. — Уряд Злучених Держав відкинув предявлення маршала Сталіна, щоб Росія й Америка почали переговори для замирення на підставі програми, яку склав Генрі Волес у своїм одвертім листі до Сталіна минулого тижня. Це вже вдруге впродовж останнього тижня департамент стейту дав відправу Советам у їх змаганні зробити з американсько - советського напруження виключно дво-державну справу. Зате уряд пригадав знову Сталінові, що годиться на продовжування переговорів, які зрештою велися вже впродовж двох років в міжнародних установах тому, що тут інтересовані не лише дві державі, але й інші нації. При цій нагоді департамент стейту пригадав на деякі справи, які Росія старалася саботувати увесь час нарад. Як приклад таких справ уряд згадав на контролю атомової енерґії, над якою відбулося 200 засідань Атомової Комісії і різних підкомісій Обєднаних Держав, доки остаточно О. Д. не прийшли до висновку, що дальші наради є безуспішні з огляду на непримиримe становище Росії. Теж пригадав американський уряд Советам останне поломання правил в міжнародній дипломатії, коли Молотов оприлюднив тайні розмови з американським амбасадором, перекрутивши до непізнання їх зміст. — Оця відправа, дана Сталінові, має теж на цілі запевнити Західні Держави, що Америка не думає вести окремих переговорів з Росією без їх відома.

ДЮЇ ПРОТИ „ПРИВАТНИХ" РОЗМОВ З СОВЄТАМИ.

Портленд, у стейті Ореґон. — Губернатор нюйорського стейту, Тамес Е. Дюї, який обїздить цю околицю з передвиборчими промовами перед Републиканською конвенцією, сказав тут на зібранні, що він противиться приватним розмовам між Америкою й Советами, коли йде про долю інших народів. З окрема Дюї натаврував спробу Сталіна вести переговори на підставі листу Волеса, який є лише приватним громадянином і не представляє своєї країни в міжнародних справах.

ТРУМАН ЗА БУДОВУ АМБАСАД В СТИЛІ БІЛОГО ДОМУ.

Вашингтон. — Президент Труман подав предявлення делегатам Краєвої Конференції для Громадянства, щоб вони підтримали думку побудови будинків для американських амбасад в такому вигляді, як будинок Білого Дому у Вашингтоні. Це було б поширенням Білого Дому по цілому світі і було б пригадкою для американських громадян в чужинних столицях, що вони находяться наче в своїй хаті, коли відвідують американські амбасади закордоном.

НЕБУВАЛІ КАНАДСЬКІ МАНЕВРИ ВЛІТКУ.

Монтреал, Канада. — Канадська армія, маринарка і повітряна сила відбудуть біжучого літа маневри на такі розміри, яких ще не бувало в Канаді у мирних часах. Це буде спроба виказати підготову до оборони краю на рівні з підготуванням до оборони Злуч. Держав.

ПРЕЗИДЕНТ БУДЕ ДАЛЬШЕ ВЖИВАТИ ОБЄДНАНИХ ДЕРЖАВ ДЛЯ СПРАВ МИРУ.

Вашингтон. — Не зважаючи на те, що говорять про Обєднані Держави, президент Труман поробить всі можливі зусилля, щоб вести через О. Д. працю для миру в світі. Це сказав Труман на привіт делегатам Краєвої Конференції для Громадянства, які прийшли до саду коло Білого Дому на маніфестацію. Труман пригадав, що Америка промахнулася колись тим, що не підтримала Ліґи Націй і це довело до другої світової війни. Тепер Америка не повинна повторювати помилок з минулого.

ПОЯВИЛОСЯ ДРУГЕ ЧИСЛО „УКРАЇНСЬКОГО БЮЛЕТИНУ"

З датою 15-го травня вже появилося друге число „Українського Бюлетину", видаваного в англійській мові Секретаріятом Пан - Американської Української Конференції в Ню Йорку. В числі, крім інтересних інформацій з України та з життя української еміґрації, поміщені короткі статті про „Благонадійність советських армій", зложених з багатьох національностей цілком ворожо наставлених до Москви та комуністичного режиму, „Від Києва до Боготи", в якій переведено аналогію та пов'язаність комуністичної підривної роботи в світі, що почалися в Києві після першої війни та дійшла аж до Боготи під час останньої пан-американської конференції, подано теж точніші інформації про закриття чеськими большевиками українського музею в Празі і т. д. Це нове видання є черговим цінним вкладом в ширенні правди про Україну та її змагання.

Рукопашні бої на вулицях Єрусалиму

Амман, Транс-Йорданія, 19. травня. — Трансйорданський арабський леґіон здобув вчора частину жидівської дільниці старого міста Єрусаламу, відкриваючи безпосередню атаку на дальші дільниці, здобуваючи від ізраїльців одну позицію за другою. На вулицях ведуться запеклі рукопашні бої. Вчора тут вже поширилися вістки про безпосередню здачу ізраїльських сил в Єрусалимі, але вісток досі ще не потверджено. Діло в тому, що ізраїльці оточені арабами та позбавлені всякого постачання і навіть води, так що вони не видержали б навіть короткої облоги. З боями в Єрусалимі виходить дивна історія. В старому місті є жиди, що їх оточили араби, яких з черги оточили жиди, знову ж оточені арабами. І так важко точно означити хто кого і скільки разів оточив, що становить справжній ребус для американських кореспондентів. На місцях боїв інтевеніює міжнародний Червоний Хрест. З Тель Авів, столиці Ізраїля, повідомляють, що арабська авіяція продовжує бомбардувати це місто, виконавши вчора атаку на цивільну автобусову станцію. Тимчасом, ізраїльські війська здобули фортецю Акре, що її, як завважують, навіть Наполеон не міг здобути. Тим самим ізраїльці здобули фактичну контролю цілого палестинського побережжя від Єгипту до Ливану. Бої продовжуються зі змінним щастям.

БРИТАНІЯ ПІДДЕРЖУВАТИМЕ АРАБІВ АЖ ДО РІШЕННЯ О.Д.

Лондон, 19. травня. — Речник британського міністерства закордонних справ вчора заявив, що Британія виконуватиме своє договірне зобов'язання та даватиме трансйорданському арабському леґіонові матеріяльну, грошеву та іншу піддержку, як довго О. О.Д. не вирішить, що цей леґіон діє нелеґально та всупереч міжнародних прав і законів. Інше діло, що Британія й сама може зайняти відповідне становище в ООД.

ПОВІЛЬНІСТЬ В НАРАДАХ РАДИ БЕЗПЕКИ ЩОДО ПАЛЕСТИНИ.

Лейк Соксес, Н. Й., 19. травня. — Рада Безпеки О.Д. на вчорашньому засіданні розглядала американську пропозицію в справі домагання до арабів та ізраїльців, щоби негайно припинили воєнні дії. Арабські представники розгорнули на цю тему широку дискусію, протягаючи наради та відкладаючи конкретні рішення в цій справі. Рада Безпеки докищо рішила звернутися до ізраїльців і арабів з цілим рядом запитань, домагаючись відповіді на них до п'ятниці в полудне.

ДАЛЬШЕ ВИЗНАННЯ ДЕРЖАВИ ІЗРАЇЛЯ.

Тель Авів, 19-го травня. — Державу Ізраїля протягом вчорашнього дня визнали ще такі країни: Польща, Чехословаччина, Уругвай і Нікараґуа. Раніше Ізраїль був визнаний Америкою, Советським Союзом і Ґватемалею.

І.Р.О. ЛІТАКАМИ ПЕРЕСЕЛЮВАТИМЕ СКИТАЛЬНИКІВ.

Женева, 19. травня. — З огляду на брак пароплавів та на повільність в переселюванні скитальників в заморські країни, І.Р.О. рішила використати в тій цілі можливості повітряного транспорту. Йде головно про переселення скитальників з Німеччини до Канади, що вже в цьому місяці досягає 1,400 осіб та до кінця року мало б виносити загально 17,500 осіб. Докищо літаками петревозитимуть тільки тих, хто, або за кого буде заплачена подорож в сумі 260 долярів за особу. Повітряною дорогою вже теж перевезено 524 скитальників з Німеччини до Венесуелі.

СТАЛІН НАСЛІДУЄ ГІТЛЄРА

СПРАВЖНІ ПРИЧИНИ „МИРОЛЮБНИХ" ПРОПОЗИЦІЇ МОСКВИ.

Берлін, 19 травня. — Протягом останнього тижня червоні московські володарі два рази виявили своє бажання переговорів для „мирного" полагодження советсько-американських суперечностей, користуючись при цьому досить дивними методами. Перший раз Молотов використав однобічно довірочну дипломатичну ноту американського амбасадора в Москві, ген. Бедел Смита, та зробив з неї аферу американського „апізерства", а другий раз „сам" Сталін відповів на листа піддержуваного його п'ятою колоною кандидата на президента ЗДА, Генрі Волеса повторюючи большевицьке бажання переговорів. З американського боку справу вияснено в тому напрямку, що: 1. Дотеперішня практика виказує, що з большевиками взагалі не можна говорити та 2. Всі розмови можуть відбутися в рямках міжнародних організацій як ООД, яку большевики своїм поступуванням майже цілком спаралізували. Дошукуючись причин наглого большевицького „миролюбства" після того, як грубим насиллям, терором і шантажом опановано половину Европи та унеможливлюється політичну стабілізацію й господарську відбудову інших европейських країн, західні диплотичні спостерігачі добачують в поведінці Сталіна точне наслідування його союзника Гітлера з останніх років перед війною. З кол головних советських сателітів тут виявлено, що головними причинами советського „миролюбства" останніх днів є ще недостаточна советська підготовка до війни, в порівнанні з американською силою. За большевицьким „миролюбством" останніх днів криється головно політична рішучість Америки, розвиток американської мілітарної сили, що виявилось з черги в останній пробі нової атомової зброї, американські воєнні бази в світі та можливості американської воєнної продукції з одного боку, а слабості советського збросння, відпорність американського народу на підривну роботу большевицької п'ятої колони і т. п. з другого боку. Тому Сталін за прикладом Гітлєра намагається тепер своїм „миролюбством" послабити поготівля інших, щоби завершити свою підготовку до війни і почати підбій світу тоді, як йому це буде вигідно.

ЧЕРВОНІ БАВЛЯТЬСЯ ВІЙНИ В АВСТРІЇ.

Відень, 19 травня. — В совєтській зоні Австрії почалися воєнні вправи советської армії, в яких бере участь біля 30,000 військ усіх родів зброї. Забава у війну почалася „форсуванням ріки при сильному спротиві ворога".

НІМЦІ БАЖАЮТЬ СОБІ ЗАХІДНОЇ ОКУПАЦІЇ.

Берлін, 19 травня. — Тут переведено публичну анкету для ствердження, чи німецький загал є проти продовжування західної окупації в Берліні. Не зважаючи на всі залякування советської преси, 50% німців заявилися виразно, щоби західні союзники залишалися в Берліні як довго їм подобається. Тільки 15% заявилися за пропозицією, щоби вони евакували Берлін в липні.

СТРАХ ПЕРЕД ГОЛОДОВОЮ КАТАСТРОФОЮ.

Женева, 19 травня. — Уступаючий генеральний директор Організації Прохарчування та Сільського господарства в О.О.Д., сер Джан Бойд Орр, вчора заявив, що над світом зависла нова голодова катастрофа, якої не розуміють ці, що ведуть політику. Він заявив, що це не так атомова бомба, як харчова кріза може знищити людство.

АМЕРИКАНСЬКА АМБАСАДА В ЮГОСЛАВІЇ ДОМАГАЄТЬСЯ ПУБЛИЧНОГО ВІДКЛИКАННЯ БРЕХНІ

Білгород, 19 травня. — Югославський большевицький уряд кілька разів намагався зв'язувати урядовців місцевої американської амбасади з визвольним рухом югославських патріотів. Вчора американський амбасадор звернувся офіціяльно до югославського міністерства закордонних справ, домагаючись публичного заперечення і відкликання цих інсінуацій, які не мають жодного потвердження та є звичайною большевицькою видумкою в їх проти-американській кампанії.

БОЛЬШЕВИЦЬКА М'ЯСОРУБКА В ЮГОСЛАВІЇ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ.

Білгород, 19 травня. — Югославська преса вчора повідомила про розстріл 10 осіб, між ними деяких високих комуністичних урядовців, що їх засуджено на смерть під закидом зради комуністичної партії та „шпигунства" в користь західних союзників.

В ГРЕЦІЇ ЗААРЕШТУВАЛИ ВБИВНИКІВ МІНІСТРА.

Атени, 19 травня. — Грецький міністер публичної безпеки вчора повідомив про арешт 8 осіб, підозрілих у виконанні злочину вбивства грецького міністерства справедливости в дні 1-го травня. Один зі заарештованих признався до вини та виявив теж співучасть інших. Злочину скритовбивства доконала комуністична партія.

ТРУДНОЩІ ІРЛЯНДІЇ ЩОДО УЧАСТИ В ПЛЯНІ МАРШАЛА.

Дублін, Ірляндія, 19 травня. — Ірляндський міністер закордонних справ виявив сьогодні деякі труднощі, що їх зустрічає його країна в участи в американській Програмі Европейської Відбудови. Ірляндія могла б скористати тільки з американської позички, але її не могла б віддати, з огляду на брак долярової валюти та дуже малий експорт ірляндських товарів.

ІТАЛІЙСЬКИЙ ПРЕМІЄР ДІСТАВ КЛЮЧІ ФИЛАДЕЛФІЇ.

Рим, 19 травня. — Волтер Пеломбо, представник мейора міста Филаделфії, Бернарда Самуела, вручив вчора італійському премієрові де Ґаспері символічні ключі міста Филаделфії, стверджуючи, що мешканці Филаделфії своїми листами до італійців допомогли перемогти комуністів в останніх італійських виборах.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА.		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
Число з понеділка (англійською частиною).		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346 JERSEY CITY 3, N. J.

ДРУГИЙ МЮНХЕН, ЧИ ЩО ІНШЕ?

Не зважаючи на складну і загрозливу ситуацію, яка склалася в Палестині й на міжнародному терені через повстання Держави Ізраїля, ще далі присвячується багато уваги, що саме спричинило останню спробу американського уряду наблизитись до Совєтів. Сталін, приймаючи угодову оферту Генрі Волеса, ще більше скомплікував справу і є побоювання, чи не є це проби повторити Ялту, чи дійти в угодовости до чогось такого, що нагадувало б Мюнхенський договір з [illegible]ром. Тому, що цілу справу з наближенням до Совєтів покрито великою тайною, не диво, що з цього приводу зявляються різні політичні комбінації, а навіть і побоювання нової совєтської територіяльної агресії. Що все це не є без причини, пізнати хоч би по тім, що пише Рей Кромлі, вашингтонський кореспондент часопису „Ди Вол Стріт Джорнел" на тему „Лінії", якої Совєти не повинні переступити.

Американський амбасадор Смит, пише Кромлі, мав дати в Москві совєтському урядові до зрозуміння, що Злучені Держави вже накреслили „Лінію", себто границю, якої Совєти не повинні би переступити, якщо не хочуть наразитись на війну з Америкою. Ця „Лінія" відноситься тільки до Европи, бо американські мілітарні та політичні стратеґи дораджують тимчасово на неї звернути головну увагу. Вона тягнеться від Північного океану, здовж Норвеґії, західної Німеччини, західної Австрії, Трієсту, Греції та Туреччини. Фінляндію, й Швецію вважають вони за такі держави, які через своє положення не входять тут в рахубу. Всі держави на захід від цеї „Лінії" діставатимуть уже тепер не тільки економічну, але й мілітарну піддержку і будуть підготовлені на випадок війни видержувати якийсь час совєтські атаки, поки не надійде більша сила, себто американська. Одначе назагал у Вашинґтоні є таке переконання, що Москва війни не хоче, бо знає, що її не може виграти. Тому вистачить сказати їй тверде слово, що буде війна, якщо тільки переступить „Лінію" і мир забезпечений. Тільки треба, щоб Росія точно знала, що саме означало б війну. Марксівський Кремль вірить, що гнилий капіталізм мусить сам себе задавити, так нема потреби ризикувати війною. Американські стратеґи думають те саме [illegible]м і дораджують спинити його поширення та зам[illegible]а тих землях, де він існує, а він сам себе знищить [illegible] внутрішніх недомагань. До того за якийсь час за[illegible]отуги будуть такі сильні, що Росія ніяк не відважиться їх визивати, чи на них нападати.

Ми навели ці розумування, щоб заілюструвати, які думки кружляють довкола справи ліквідації напруження, яке заіснувало між Злученими Державами і Совєтським Союзом. Ці та їм подібні міркування не є без певних основ. Вашинґтон таки ще далі вагається, яке йому заняти остаточне становище зглядом Москви і це є причиною щораз нових чуток про нові спроби замирення з Совєтами через поділ сфер, чи через встановлення „Лінії", про яку тут говориться. Та нерішучість дуже турбує світ, а в першу чергу цю Европу, яка ще не впала жертвою московської агресії.

Праця для старших — суспільна проблема

Допущення нової іміграції із скитальщини в Америку стає притокою до застанови, що робити зі старшими особами, яким уже тяжко знайти працю, відповідну їх фахові, чи їхнім фізичним силам. Та це питання не є відокремлене, бо воно злучене з таким самим питанням відносно старших американців. Різниця хіба в тому, що старші американці познайомлені з відносинами, а свіжі іміґранти не знають тих відносин, а часто ще й мови. В практиці як одних, так і других, зараховується до групи старших людей, яких тут назагал нерадо приймають до праці.

Давніше питання праці для старших майже не існувало в Америці. Серед безупинної метушні і щоденних турбот робітниче населення вимирало в середньому віці, а багатша кляса була забезпечена на старість придбаним за молодших літ маєтком. Щойно з розвитком медичної науки продовжено пересічний вік людини, а з цим прийшло питання, що зробити із старшими людьми, коли для них нема праці. На ділі праця є. Це тільки підприємець шукає за молодим робітником, думаючи, що він дасться ліпше використати при роботі.

Тепер візьмім під увагу такі обчислення:

В 1910 р. менше ніж одна пята частина населення Злучених Держав була в віці 45 літ, або й більше. Тоді пересічна людина мала вигляди, що доживе до 65 року життя. Сьогодні вік людини вже змінився до тої міри, що в році 1960 одна третина людей буде мати 45 літ життя. Сьогоднішній чоловік має надію дожити до 70 років. Як бачимо, число старших людей буде зростати з року на рік при теперішнім поступі медицини, а з цим і буде зростати журба, як забезпечити їм працю. Цим турбується теж і уряд, тому раз-у-раз появляються домагання, щоб кожній людині забезпечити на старість пенсію, а хто її вже має, щоб її підвищити. Одначе тут нас цікавить не те, а шукання праці для старших віком людей.

Є окремі товариства для опіки над старшими людьми і вони теж передумують над способами, як зробити старших людей хосенними для громадянства. Інтересне, що такою проблемою заінтересувалися найбільше жиди. При Федерації Жидівських Чоловіколюбних Товариств покликано до життя Службу Праці, яка має за завдання підшукувати роботу для старших людей. Крім того ця Служба займається освідомленням громадянства з проблемою старечого віку. Отже Служба звідомляє, що понад сподівання вдоволяючим є відзив суспільности на заклики, щоб давати працю старшим людям. Численні підприємці відізвалися на прохання, щоб зголосилися до організації, чи вони можуть дати працю для старших віком людей. Служба Праці послугувалася при зазивах закликом: „Досвід, льояльність і зручність приходять з віком". Значить, провідники такого руху не клали натиску на милосердя, а на користі з робітників у старшому віці.

Переведені спроби виказали, що старші робітники є більше постійні, на них господар може здатися з довірям, вони виконують свої обовязки совісно і хоч не такі скорі у виконанні роботи, то своєю пильністю осягають навіть більші результати, ніж осягають молоді робітники серед поспіху. Бюро Робітничої Статистики у Вашинґтоні виказує, що серед старших робітників є менше випадків при праці і є менше пропущених днів.

Очевидно, що важливу ролю грає тут теж серіозність, з якою старші робітники ставляться до свого зайняття. Тим вони впливають морально на молодих робітників, які шукають безупинно чогось нового і тим причиняються до частих заколотів у підприємствах.

Над цею справою можна б розписуватися дуже довго, бо вона вже просліджена знавцями, одначе нам іде про практичний вислід таких міркувань. З хвилиною, коли на підставі нового іміґраційного закону почнуть приїздити в більшій кількости старші українські іміґранти, українська спільнота в Америці повинна би ними зайнятися так само, як теж і своїми тутешніми старшими людьми, яких уже не бракує по всіх громадах. Теж і довго живучі в Америці старші люди, свідомі того, що їм прийдеться на старість шукати іншої праці ніж та, яку вони робили за молодших літ. Чи вже те одно не повинно спонукати їх до застанови, чи не вдалось би злучити свою долю з долею нових іміґрантів?

Рахунок такий: Нові іміґранти приїздять в Америку разом із дорослими дітьми, які з природи речі мають стати підпорою своїх батьків, непідготованих до змінених відносин в Америці. Старші люди з теперішньої української громади можуть плянувати якісь легкі підприємства, при яких вони самі могли б знайти працю і примістити свіжо прибуваючих старших іміґрантів разом з їхніми дітьми. Таким робом можна б створити нову спільноту, яка дала б підставу до громадського українського життя нового типу.

У минулому ми згадували кількома наворотами про можливість створення кооператив при допомозі малих грошевих уділів. Тутешні старші громадяни мають з правила заощаджений гріш, який можуть вкласти в нове підприємство і при ньому працювати відповідно до своїх сил. Нові іміґранти, разом з дітьми, могли б на початок стати до праці без грошевих вкладів, а пізніше могли б бути допущені до уділів нарівні з старшими американськими громадянами. Деякі громадяни могли б заложити уділи за нових іміґрантів і зробити їх вже в початках рівновартними спільниками і робітниками. Це була б злука підприємчивости з чоловіколюбством і це мусіло б оплатитися як морально, так і матеріяльно.

Вже недалека майбутність покаже, як почнуться укладати відносини між старою українською громадою й новою. Дальша безпляновість, яка панує тепер, стане дошкульною неодному громадянинові. Сама конечність вкаже, що треба буде приступити до якогось діяння для облегчення спільного тягару. Коли прийде більше число іміґрантів зі скитальщини, не можна буде відпекатися від відповідальности навіть таким, які тримаються засади „моя хата з краю, я нікого не знаю".

Европа знаходить себе

16 держав Західної Европи прийняли Маршалів Плян господарської відбудови. Москва вороже поставилась до цього пляну і заборонила своїм невільним союзникам за „залізною завісою" брати допомогу з американських рук. Західноевропейські політики уважають господарську відбудову своїх країн лише за початок. Дальше іде політична перебудова Европи на основі федерації. Найзавзятішим пропагатором европейської федерації став Винстон Чорчил.

У зв'язку з цими плянами господарської та політичної федерації західно - европейських країн встає питання: Що таке Европа? Дехто пробує дати цій назві обмежене господарське значіння: мовляв — Европа це „16 держав Маршалового Пляну". Так писав недавно бувший французький премієр Леон Блюм.

Нам здається таке означення „Европи" недостатнім й інші европейські люди, наприклад, міністер Бевин говорив недавно про **спільні основи европейської культури.** Чорчил протиставив миролюбність народів Західньої Европи „азійському імперіялізмові" російських большевиків.

Для нас — українців, цю проблему европеїзму треба зрозуміти і добре собі вияснити. Треба знайти коріння европейської культури, показати, чим вона відрізняється від інших культур. Для цього мусимо глянути в історію двох народів, старовини — Греції і Риму. Давня Греція складалася з малих держав-міст, що в більшости самі вільно вибирали свою владу. Владу вибирав народ, тому, що ця форма влади в грецькій мові звалася **„демократія"** (народоправство). Грецька демократія спиралася на вільних людей. Там, де люди не вміли обстояти своєї свободи, демократія падала. На її місце приходила влада „малого числа" (оліґархія), або диктатура (тиранія). В країнах Малої Азії, що були під пануванням царів Персії, не було ніякої свободи для поодиноких людей — підданих. Вони були **рабами** всемогутнього деспота — царя. Перські царі та египетські фараони уважали себе за божих синів і веліли себе шанувати як богів.

Ідеал свободи і людської гідности, витворений у Греції, поширився і в Римській державі. Християнство цей ідеал ще поглибило, бо поставило всіх людей, незалежно від майна, роду і стану нарівні перед Богом. Новітня демократія, витворена в Англії і поширена в Північній Америці, мала в основі саме цю ідею рівности всіх людей перед Богом. Ця ідея створила тип людини, що шанує свою особу та свої права. Звичайно, своє право уміли обороняти перед монархами-володарями перше всього вищі верстви (шляхта і заможне міщанство), але помалу права, здобуті ними, поширилися і на інші верстви суспільства. Такий був шлях Західної Европи. Поступовим розвитком і революційними рухами тут закріпилася демократія.

Який же зовсім неподібний шлях свого історичного розвитку пройшла Московщина! Московське царство мало для себе взір державного устрою у Татарській орді, де хан був всевладним паном над своїми підданими. Піддані московського царя звали себе **„холопами"** (рабами) свого володаря і навіть свою власність уважали за царський маєток: **„Земля — Божа та царева"**, так казали московські люди. Чужинці, що побували в Московській державі у 16-17 столітті, оповідають, як московські люди не тільки не соромилися свого рабства, а ще були горді тим, що, мовляв, їхній цар такий могучий, що може кожного підданого свого кожної хвилини знищити. Тому то писав один учений англієць в 16 віці про Московщину: "Moscovia tyrannide gaudet" (Московщина тішиться тиранією).

В Західній Европі на охорону гідности людини виступало **право.** І абсолютні монархи (наприклад, у Франції) мусіли шанувати право і суд. На Московщині права по суті не було, панувала самоволя царської бюрократії. В Англії вже 1679 року вийшов закон на охорону людської особи перед самоволею адміністрації („Габеас корпус"). В царській Росії незалежні суди введено тільки 1864 року, але пізніше їх права обмежено і адміністративні кари без суду падали на голови царських підданих як і перед тим.

Большевизм своєю азійсько-татарською практикою вернувся до традицій царської Московщини. До цього азійського режіму він силою навернув Україну та інші нації Сходу Европи. Тепер деспотична Москва залізла вже в серце Европи. Лишилися тільки Західноевропейські держави, де зберігся демократичний лад. Своєму деспотичному режімові Москва хоче покорити також інші народи Европи.

Цю небезпеку глибоко відчули вільні нації. Вони мобілізують свої матеріяльні й духові сили на оборону. Через різницю мов зрозуміли свою **психологічну єдність.** Ця єдність відділяє їх від азійського деспотизму. Вони бачать, що Европа починається там, де панує право, закон і свобода.

Европейська культура зникає там, де панує рабство, самоволя, де потопчується гідність людини і громадянина.

О. Т.

ПЕТРО МІРЧУК.

КОЛИ ГОРЯТЬ ЛІСИ

Оповідання з недавнього минулого.

3)

Він полагодив з господинею справу кімнати для нічлігу і відпровадивши Любцю туди, повернувся до себе.

Пора була вже пізна. Дмитро був стомлений цілоденною працею, через те заснув швидко і спав всю ніч мов забитий.

Настирливий стукіт у двері вирвав його вранці з обіймів розкішного сну, як у вечорі попереднього дня з обіймів споминів. Дмитро прокинувся від його і розкрив невдоволено очі. Йому хотілося ще поспати. А тим часом треба було збиратися і, як думав він, поспішати до праці. Крізь вікно падав слабенький проблиск ранку.

— Чи то вже шоста? — подумав він. Глянув на годинник і ствердив зі задоволенням, що було тільки пів до шостої. Чого ж тоді господиня будить його швидше, як звичайно? — здивувався він.

Відповідь прийшла швидко. Двері відчинилися з розмахом і в кімнату увійшов його товариш Тарас. Дмитро зірвався з ліжка і, попросивши Тараса сісти, став збиратися. Тарас був звязковим організації, через те Дмитрові було ясним, що тут іде про якусь пильну справу. На запит, що нового, Тарас замість відповіді подав йому коротеньку зашифровану кодом*) записку. Дмитро прочитав її уважно і відчув, що йому якось прикро стало від свідомости того, що ця записка означає. В перекладі на зрозумілу мову там стояло: „Ви обовязані сейчас переїхати до краю. На вас ждуть. Вам призначене важне завдання в УПА. Вказівки про час і спосіб переходу подасть вам звязковий".

— Тобі відомий зміст записки? — спитав Дмитро Тараса.

— Так, відомий.

— Ти повинен мати деякі вказівки.

— Так — потвердив Тарас. —Я обовязаний доставити тебе до словацького кордону. Там ждатиме тебе другий звязковий.

— Коли ми повинні виїхати звідсіля?

— За годину відїжджає поїзд. Ось тут усі потрібні папері. Мусимо спішитися, бо папері викрадені німецькому старшині і заки він вспіє повідомити про те, ми мусимо бути вже на чеському кордоні.

— Так значить, я повинен зараз же йти з тобою?

— Авжеж — відказав Тарас. — Саме для цього так рано я прийшов, щоб застати тебе ще в ліжку.

Дмитро не відказав нічого. В його душі та в умі закипіло від різних думок і почувань. Це справді ніби глум долі. Якраз сьогодні, коли він повинен залишитися при Любці, приходить для нього наказ зараз же їхати. Хіба збудити її і говорити їй про все? Чи ж повірить вона йому? Це ж виглядає все, наче б він умисне тікав від неї зараз же, як тільки вона зявилася у його. Так довго не бачилися вони, так довго ні одного слова не написав він до неї, виправдуючись вчора, що не знав її адреси, а сьогодні після короткої розмови у вечорі знову відїздить кудись у невідоме без ближчого окреслення, для чого і де саме. І знову залишити її, тим разом добровільно і зовсім свідомо, самою на чужині без помочі і без сподіваного тепла дружби? Чи може збунтуватися і не виконати наказу, заявляючи, що він прийшов не вчас і що його справи стоять так, що виконати наказу він не може? Адже ж він теж має право жити хоч трохи, як всі, мати щось для себе самого від життя. Він жеж багато жертв дав уже досі і не тікає й тепер від дальшої праці, як чернець на самоту, а тільки хоче не руйнувати ради виконання наказу свого особистого щастя, що тут ось саме усміхається до його.

Ці важкі думи і сумнів і бунт прокотилися, як літня буря по душі. Сильні своєю натугою, але короткі тривалістю. Він переміг їх. Мовчки потер рукою чоло і, закусивши вуста, кинув Тарасові кокоротку замітку:

— Зажди кілька хвилин. Я мушу написати коротенького листа. До поїзду встигнемо.

Не ждучи відповіді він вирвав з записника картку і став писати до Любці листа. Слова плили від серця, щирі і одверті. Він писав їй правду: Дістав наказ виїхати до Краю і мусить його виконати. Про подробиці, очевидно, писати не може. Не знає, чи вона повірить йому, та він присягався їй своєю честю, що він залишився і залишиться вірним їй у своїх почуваннях. Оддав би все, щоб бути біля неї. Та час такий, що надто дорожити собою не можна; є справи важніші, бо „коли горять ліси, не час жаліти рож". Він вірить, що вони побачаться ще, та всеж він залишає їй цілком свобідну руку, хай вона зовсім не вяжеться тим і поступає так, як буде найкраще для неї.

Поклавши записку в конверту, заадресував її і, поклавши на своє бюрко, зібрався до відходу. Так хотілося йому ще зайти до кімнати, де спала Любця і попрощатися принаймні з нею. Так довго ж не бачилися вони і хто знає коли побачаться вдруге, та й чи взагалі побачаться? Але здержав себе. Часу мало, а вступивши, треба буде задержатися, щоб вияснити все, а цього робити йому не вільно. На кордоні жде на нього звязковий і він не смііє наражувати связкового на небезпеку, неприбуваючи в час. Мусить іти не попрощавшися.

Проходячи попри її двері, таки задержався. Прислухався. Чув, що Любця спить. Заглянув крізь дірку від ключа і побачив її усміхнене, сонне обличчя. Усім своїм єством вдивлявся він у його. Та зараз же, опановуючи себе, відірвався і тихим кроком, щоб не збудити її, поспішав за Тарасом.

(Дальше буде).

*) Код це умовлене слово, чи речення, що під ним треба розуміти що інше.

ЧИ ВИ ВЖЕ ВПИСАЛИ СВОЇХ ДІТЕЙ ДО У. Н. СОЮЗУ? КОЛИ НІ, ВПИШІТЬ СЕЙЧАС!

РЕВІЯ ТАЛАНТІВ

Велика Шевченківська імпреза української молоді митрополитальної округи Ню Йорку і Ню Джерзі, що має відбутися вже в неділю, 6-го червня, у великій залі Скул оф Фещин Дизайн при 24-ій вулиці в Ню Йорку, буде рівночасно справжньою ревією артистичних талантів нашої молоді. Теж під цим оглядом імпреза заслуговує на окрему увагу.

Сама програма цеї знаменної Шевченківської імпрези дає великі можливості власне до ревії талантів, як брати до уваги, що в поодиноких точках заступлені всі можливі роди сценічного мистецтва: хорові і сольові співи, гра на скрипці і фортепіяні, танці, деклямації та сама сценічна драматична гра, все це зібране в чотирьох головних точках програми. Для виконання цеї оригінальної програми треба було заангажувати біля 70 осіб, що на наші сили є вже неаби яким досягненням. Між ними є справді найкращі мистецькі сили, якими розпоряджає наша молодь митрополітальної округи і не одна назва виконавця Шевченківської програми відома вже з успішних виступів теж і на світових сценах. Інщі — можуть ще бути відомі на них завтра.

Співочо-концертова партія в імпрезі буде репрезентована одним з найкращих українських хорів в Америці, т.зв. Українським Молодечим Хором, відомим загально під назвою „Хору Марусевича", від назви його молодого дірігента. Про самого дірігента, Степана Марусевича, не потрібно вже писати; його ім'я, як дирігента хору, згадується вже від багатьох років постійно на сторінках нашої американської преси при всяких українських імпрезах в Ню Йорку та дооколичних місцевостях. С. Марусевич належить вже до народженого в Америці українського „другого покоління", має закінчені високі музичні студії і у веденні українського хору є учнем композитора Михайла Гайворонського. Більшої рекомендації йому навряд чи потрібно, якщоб така взагалі була в наших обставинах можлива.

Марія Полиняк-Лисогір, відома наша молода оперова співачка та артистка на американських сценах, співатиме партію „Катерини" в опері. Високу оцінку голосових можливостей і артистичних спосібностей п-ні Полиняк-Лисогір видали вже найкращі критики-специялісти і ми справді маємо всі причини пишатися цим небуденним таланом з-поміж нашої молоді.

Партнером співачки в „Катерині" виступить в ролі Андрія Євген Крук. Це один з „нових", що від самого початку опинився серед місцевої української молоді і цілком „понер" в її роботі. Своїм тенором він на одному виступі в Ню Йорку був здобув собі оцінку „українського Сінатри" і матиме тепер можливість цю оцінку за собою закріпити, якщо вирізані недавно „танселс" йому в цьому не „перебаранчать".

СТЕПАН МАРУСЕВИЧ,
Музичний керівник і дирігент хору Шевченківської імпрези української молоді. Йому пропонували грати ролю шости-річного Шевченка і він погоджувався, але зі застереженням, що вусів таки не побриє.

ОЛЬГА ДМИТРІВ
„Головнокомандуючий" цілої імпрези. В такому одягу виступає тільки на сцені і „до фотографії". В „цивільному" носить „Ню Лук".

Сольові виступи в „Катерині" доповнюватимуть сестри Марія і Стефанія Боднар, без яких досі не обійшлася майже жодна з більших українських імпрез в Ню Йорку. Їхня праця та участь в імпрезах, як і їхні високі співочі таланти здобули їм вже великий розголос і таке ж признання серед українського громадянства.

Вичислені за порядком англійського альфабету імена хористів матимуть своє значення для кожного, хто будького з них знає. Ось вони, хористки: Оксана Авраменко, Лілі Баран, Марія Бодрук, Марія Боднар, Гелен Сенько, Софія Демидчук, Анна Дудяк, Елейн Фігурська, Долорес Фігурська, Марія Фліс, Гелен Ґамкало, Анна Калеска, Стефанія Кобилюк, Марія Колодій, Іванна Козік, Марія Лисогір, Ольга Масаковська, Стефанія Ноґа, Дороті Перрі, Ева Романчук, Стефанія Риґель, Анна Шумейко, Гелен Слободян, Ярослава Сурмач і Стефанія Заборовська. Цим хористкам „басувати" і „теноруватимуть" хористи: Володимир Бакад, Василь Цюпа, Василь Драґан, Михайло Дикий, Юрій Дранс, Іван Фліс, Микола Гормелюк, Еміль Гузар, Іван Клапко, Юрій Кобилюк, Юрій Коваль, Євген Крук, Осип Ласьків, Михайло Лиськівський, Петро Микитин, Василь Могиляк, Микола Починок, Віквор Роговський, Василь Рибак, Андрій Щигол, Теодор Шумейко, Данило Слободян, Павло Слободян, Михайло Тизьо і Юрій Васильців. І знову: багато з цих імен можна вже було не раз вичитати з повідомлень про наше громадське життя та про їх особисті і громадські успіхи.

Інструментально-концертову частину програми репрезентуватимуть дві наші „янг лейдіс" з другого „чаптеру" канадських українців, іменно: славна наша скрипачка Донна Ґресько та піяністка Корнелія Ґайовська. Вже про цих двох артисток можна написати окремий „чаптер", але це залишимо на пізніше. А Донна Ґресько ще крім гри на фортепіяні деклямуватиме уривок Шевченкового вірша „Село, і серце одпочине".

Одною з найбільших артистичних атракцій буде без сумніву черговий виступ танцювальної групи Івана Фліса. На минулорічному Фестівалю української молоді публика їх найдовше „не пускала" зі сцени, а руки пухли від оплесків.

Широке поле до декляматорського попису матиме Олександер Бісик, теж один з „нових", що гратиме ролю Шевченка в інсценізаціях „Шевченко у Репніних" та „Пророк України". В перщій частині він деклямує вірш „Іван Підкова" та деякі уривки, а в другій частині Шевченкове „Послання". Осип Труш, що грає ролю Куліша в третій частині і Трифона в другій, деклямуватиме на закінчення „Шевченка у Репніних" поезію „Мені однаково".

ІВАН ФЛИС
Керівник танцювальної групи. Дехто пропонував, щоби на фотографії помістити тільки його ноги, але краще зачнемо від голови.

Цеї короткої „ревії талантів" не можна б закінчити, не згадавши про її наймолодшого представника вже чи не з четвертого „чаптеру" американських українців, восьмирічного Івася Ґутера, сина Анни і Семена Ґутер з Джерзі Сити і внука покійного о. Бабяка. Малий Джані гратиме ролю Шевченка в інсценізації „Мандрівка до Сонця", і хоч як важко йому зразу приходилося давати собі раду з „книжковими" українськими словами, то сьогодні він їх вже виголошує, як би й сам не в Джерзі Сиеті, але в самій Кирилівці народився. Інше діло, що цю ролю вже знає напам'ять „ціла хата".

Це тільки „з грубша" і дещо про цю справжню ревію талантів, що нею буде без сумніву оригінальна Шевченківська імпреза нашої молоді. Багато труду, часу і гроша вложено в підготовку цеї імпрези, дохід з якої призначений на допомогові цілі ЗУАДКомітету. А розголошуючи широко це шляхетне, творче зусилля нашої молоді, робимо це справді з радістю та вдовіллям, що наша віра в цю українську молодь та покладані на неї надії не заводять, що українська культура, українські звичаї та українські ідеї, так геніяльно висловлені Шевченком, здобувають собі серед цеї молоді своїх одушевлених визнавців, репрезентантів і амбасадорів. Бо справді є всі причини радіти, спостерігаючи, що серед нашої молоді є багато талантів і багато свідомих одиниць, які в слушний час зможуть „тейк овер" та розгортати і збагачувати цю українську спадщину, яку до цеї благословенної країни принесли своїми твердими руками гнані лихою долею та згорблені від важкої праці їхні українські батьки-робітники. Треба тільки висловити надію, що між українцями митрополитальної округи Ню Йорку і Ню Джерзі, а то й з дальших околиць не буде таких, хто без важливої причини пропустив би цю „ревію талантів" тих, що продовжуватимуть репрезентацію українського імені на американській землі.

пб.

КОЖНИЙ СВІДОМИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ І КАНАДІЙСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

З НАГОДИ КОНЦЕРТУ В НЮ ЙОРКУ

В ТАВН ГОЛ, В СУБОТУ, 22-го ТРАВНЯ 1948 р., в годині 8:30 ввечір, Українського Національного Хору міста Ню Йорку, під проводом проф. Юрія Кириченка, від щирого серця бажаю Йому великого успіху. Успіх Ваш і Вашого хору — це успіх цілого українського народу. Запрошую всіх моїх приятелів і знайомих і все українське громадянство — ЩОБ САЛЮ ВИПОВНИТИ ПО БЕРЕГИ. Цей концерт буде на честь і славу Америки і України.

З правдивою пошаною остаю

В. АВРАМЕНКО.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЧИ БУДЕ ВІДПОВІДЬ ВІД ПРОФЕСІОНАЛІСТІВ І БИЗНЕСМЕНІВ?

Український Конгресовий Комітет звернувся окремою відозвою до українських професіоналістів та бизнесменів в Америці, щоби допомогти своїми жертвами продовжувати акцію політичної оборони України. Думаю, що У. К. Комітет зробив це мабуть тому, бо надіється, що професіоналісти та бизнесмени краще інших зрозуміють конечну потребу того роду акції, якої завданням ширити серед американців правду про український визвольний рух, про бажання українського народу скинути большевицьке ярмо та стати вільним і самостійним.

Не знаю, яка буде відповідь українських професіоналістів і бизнесменів на цей заклик. Але (даруйте мені за ту думку!) сумніваюся, чи знайдеться багато таких професіоналістів чи бизнесменів, що поспішили б з відповіддю на цей заклик зі стодоляровими жертвами. Не знаю, чи багато з них дасть навіть по доляру! Зате можу з досвіду заповісти, хто не дасть.

Отже не дасть в першу чергу цей, що завжди все критикує, що завжди добачує в роботі другого якесь недомагання, а сам нічо не робить. Такий бизнесмен чи професіоналіст бачить тільки свою політику і це для нього є вже причиною, щоби не попирати політику інших. Це часто й причина, щоб не жертвувати. Пригляньтеся добре в громаді, хто веде народню роботу, хто організує, хто збирає жертви, хто жертвує, хто карний та іде за тим, до чого взивають нас наші центральні установи, наші центральні установи і провідні люди, а переконаєтесь, що за малими винятками тими людьми є наші звичайні робітники.

Тим не хочу нікому кривди робити, бо є свідомі й активні професіоналісти і бизнесмени, але вони — винятки. Чи так добре, чи так далі повинно бути? Думаю, що професіоналісти та бизнесмени повинні бути в нас такими активними і жертвенними, якими є професіоналісти жидівські, польські й т. д. Теж і в нас треба більшої громадської дисципліни і більшого почуття жертвувати не на те, щоб збутись, але на те, щоби помогти великій і добрій справі. Чи професіоналісти і бизнесмени не повинні це розуміти краще інших?

Наведу приклад з моєї місцевости, як то збирають жиди на свій національний податок, який виносить на цей рік 250 мільйонів долярів. Одначе тим не хочу сказати, що й в нас можливі такі речі. Нас тут тільки мала горстка і ми не багатії. Хочу тільки вказати на спосіб, у який жиди збирають жертви, як і на те, як вони відчувають, що треба дати це, чого від них вимагається. Отже до місцевого жидівського комітету приніс власник готелю $10,000, а другий, що має склеп з одіжю $5,000 на проголошену жидами збірку, а третій, можливо бідніший, приніс $100. Цеї останньої жертви в комітеті не приняли і заявили йому, що на нього наложено таку то суму і він повинен її зложити, а як ні, хай не дає і тих $100. Цей бизнесмен подумав і дав те, що на нього наложили.

У нас про таке неможливо навіть думати. Такої громадської та ідейної дисципліни в нас нема і ледви, чи коли буде. Я тільки згадую за те, щоб і кожний з нас застановився дещо глибше над справою допомоги українській справі, а особливо над допомогою політичної акції, бо на неї ми не звикли жертвувати. Професіоналісти та бизнесмени повинні розуміти цю справу і хоч критикую тих з них, які відмовляються від сповнювання громадських обовязків, проте вірю, що таки знайдеться у сучасний критичний момент поважне число наших професіоналістів та бизнесменів, що доможуть Українському Конгресовому Комітетові продовжати акцію допомоги визвольним змаганням українського народу. Знов їхній добрий приклад цілком певно заохотить багато інших до більшої жертвенности і активности.

Дай Боже, щоб так сталось!

Г. Підскальний,
Олієн, Н. Й.

ЧИ ТІЛЬКИ В НЮ ЙОРКУ?

Читаємо в „Свободі", що в Ню Йорку вшанували память трагічної події з 25. травня 1936 року, коли то в Парижі вбито на вулиці скритовбивчою рукою Головного Отамана, Пок. Симона Петлюру. Свято це влаштовано заходами Стрілецької Громади.

Читаючи це звідомлення приходить мимохіть на думку, чому немає подібних свят в інших громадах; всюди, де тільки живуть українці. З імям Покійного С. Петлюри звязана тісно ціла геройська боротьба українського народу за свою державну самостійність. Вона — як це голосив Симон Петлюра — може закінчитись щойно тоді, як на землях України не буде ворогів української державности і самостійности, як зникне московсько - большевицька окупація. Цей дух Покійного Петлюри далі взиває український нарід до боротьби і жертв. Тому саме святкування памяти С. Петлюри надається якнайкраще до цього, щоб піднімати нас самих духово та ідейно. Памятаймо на це!

о. С. Мусійчук,
Йонгставн, Огайо.

І.Р.О. ЗДЕРЖУЄ ДОПОМОГУ В ПЕРЕСЕЛЕННІ ДО ПАЛЕСТИНИ.

Женева, 19. травня. — Міжнародна Організація для Збігців (ІРО) повідомила вчора, що вона здержує допомогу в переселенні жидівських скитальників до Палестини, як довго там не буде встановлений режим, що його визнає Організація Об'єднаних Держав. За минулий рік ІРО допомогло туди переселитись тільки біля 6,000 жидів, а на підставі пляну ОД про поділ Палестини мало допомогти ще дальшим 75,000 жидівських скитальників переїхати туди. І.Р.О. рівночасно вияснило, що воно не може давати жодної допомоги скитальникам у виїзді в будьяку країну з метою долучитися до воюючих сил. Ген. Л. Д. Клей в Німеччині зі свого боку запевнив жидів про американську добру волю всіляко їм допомогти, хоча й не всі жидівські скитальники відразу можуть переїхати до Палестини.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Виклад: Українська культура під окупацією.

Черговий виклад влаштований Американським Відділом Наукового Товариства ім. Шевченка в Ню Йорку, відбувся в суботу 8. травня ц. р. в Шкільній Авдиторії при 6-тій вулиці. Говорив голова Американського Відділу НТШ в Ню Йорку, проф. Микола Чубатий на тему: „Українська культура під окупацією".

В живому й насиченому прикладами з життя, що піддержувало сталий звязок із авдиторією, викладі, прелегент зясував перш за все ті цілі, до яких прямує кожен окупант, щоб закріпити за собою сталe панування над підбитом народом. Побіч експлуатації природних багатств, робучої сили, найважнішим завданням його було й є: спинити культурний поступ даного народу, щоб не допустити до кристалізації того народу в націю в політичному розумінні.

Проаналізувавши всі ступні розвитку нації з етнічної маси (почуття національної відрубности, свідомість національної єдности, свідомість національної вартости до ролі господаря землі, подав дальше все те, що складається на зміст національної культури (мова, література, релігія, історичне минуле, звичаї й культура щоденного життя, духовість). На прикладах виказав, що найважнішим елементом являється все таки історичне минуле. Мова й релігія бувають часом власністю й інших народів. В дальшому викладі прелегент накреслив ролю національної культури, яка витворює національну індивідуальність, що в свою чергу — як останній ступень до національної волі — діє ще сильніше, аніж політична самостійність.

Перейшовши до пояснення боротьби проти української національної культури обох Россій, білої і червоної, що перша з них заперечувала національну індивідуальність українців, а друга зменшує її, представив їхні намагання знищити українську індивідуальність засобами, як: теорія про старшого брата, однiсть історії, однiсть віри, наближення мови, однiсть щоденної культури (адін катьолок), однiсть колхозного ладу, однiсть соціялістичної (на ділі московської) культури й насвітлив стосовану в їхніх планованих напрямку „хто подається — живе, хто впертий, — гине!" Вимішання усего в „советському народі" має по їхніх розрахунках привести до створення одного, великого „русского" народу. Підсумовуючи результати тієї боротьби, прелегент ствердив, що вони не задовільняють окупанта.

В дальший частині говорив про методи, якими поляки старалися нищити українську культуру. Фальшування історії в основному, а дальше перетягання на латинство, творення греко-католицьких і православних поляків, загравання на шляхоцькому конику серед збіднілої української шляхти, врешті регіональна політика, що визнавала русинів, лемків, бойків, гуцулів, та тенденція довести українців до матеріяльного збіднення, разом з намаганням защепити почуття меншевартости, мало їм помогти зменшити чисельно українців і знищити нашу динаміку. В результаті уся та витрачена велика енергія і кошти поляків не виправдали себе.

Закінчуючи оглядом стану боротьби проти української культури під румунами, чехами й мадярами, прелегент осягнув повністю мету, яку поставив собі у викладі: звернути увагу громадянства на найважнішу зброю, якою послуговується ворог проти поневоленого народу, щоб знищити його національну культуру, знищити національну індивідуальність, щоб звести його до ролі етнічної маси без політичних аспірацій.

На поставлені запити давав прелегент річеві відповіді.

На жаль тільки 30 слухачів скористали з так важного й інтересного викладу.

(в. к.).

ПОВІДОМЛЕННЯ

Подається до відома всім відділам У. Н. Союзу міста Филаделфії й околиці, що входять в округу Филаделфії, що організатор У. Н. Союзу, п. А. Маланчук, почав свою працю в Филаделфійській окрузі. Проситься заряди відділів, щоб порозумілись з організатором та повели працю в користь нашої організації У. Н. Союзу. Адреса організатора така:

Mr. A. MALANCHUK,
c/o Reid Hotel, Room 207,
Broad-Girard, Philadelphia, Pa.
Tel. Stevenson 9800.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

БРОНКС, Н. Й. — З причини, що в суботу, 22. травня, галя є зайнята, збори Тов. Любов, від. 298, відбудуться в неділю, 23. травня, в год. 11:45, по Сл. Божій, перед полуднем, в церковній галі, 1745 Вашингтон Еве. — В. Морозович, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Місячні збори Бр. св. Юрія, від. 239, відбудуться в суботу, 22. травня, в год. 8. ввечір. Біжучі справи буде полагоджувати секретар вже від год. 6:30 попол. Зогляду на вагу дуже важливих справ приявність усіх членів конечна. — Уряд.

ПАСАЙК, Н. ДЖ. — Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 42, повідомляє своїх членів і члениць, що місячні збори відбудуться в суботу, 22-го травня, в льокали У. Н. Дому, 237 Говп Еве., в годині 7. ввечір точно. Просимо членів і члениць прийти на означену годину, бо є важні справи до вирішення. — За уряд: М. Прихан, рек. писар.

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ".

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 8. травня 1948 р. помер у 66. році життя

ГРИГОРІЙ БАСАРАБ,

член від. 54 У. Н. Союзу в Валінгфорд, Конн.

Покійний приступив до Союзу у 1937 році. Походив з села Ліско, пов. Камінка Струмилова, Галичина. — В. Й. П.!

А. Маланчук, секр.

Дня 17-го травня 1948 року помер у 81. році життя

ТЕОДОР ДУБАС

довголітний член Бр. св. Андрея Первозванного, відділ 66. У. Н. Союзу в Ню Йорку, Н. Й.

Покійний походив зі села Новосілки, пов. Золочів, Західна-Україна. Полишив у смутку дітей Андрія, Івана, Анну й Йосифину, внуків і правнуків.

Тлінні останки спочивають в погребовім заведенні П. Яреми, 129 EAST 7th STREET, NEW YORK. Похорон відбудеться в суботу, 22. травня, в годині 9:30 рано, з погребового заведення П. Яреми до укр. гр.-катол. церкви св. Юрія на 7-мій вул., від так на цвинтар.

Вічна Йому Память!

ТАРЗАН, ч. 1847. Відкриття Тоглата.

Повіривши у брехню Джейка, Дон зі смутком почав розвивати сіті для горилів.

„Нам не лишається ніщо інше, як послухати останніх бажань Криса", сказав він.

Одначе зломана горем Тіна поспішила на місце трагедії.

Тоглат, ідучи за вонючими випарами горилля, натрапив на зомліле тіло Криса, якого не цілком покрила скала.